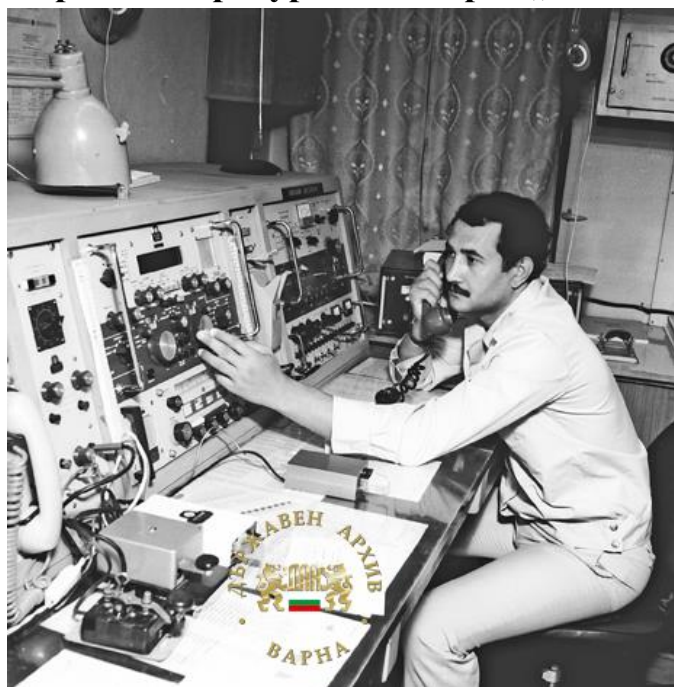

За радиоапаратурата на корабите „Рожен“ и „Вежен“ през 80-те години на XX век

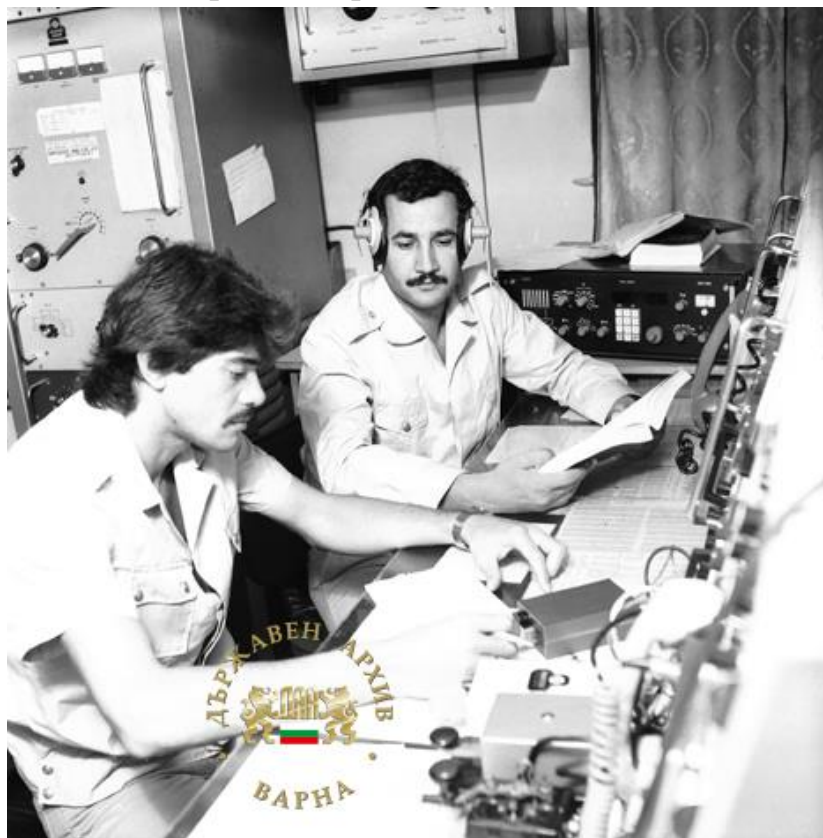
За 24 500-тонен кораб за насипни товари „Рожен“ (ИМО: 7702827) и за рудовоза „Вежен“ с товароподемност 14 027 тона (ИМО: 6706553) сме писали неведнъж в „Морски вестник“. Сега обаче предлагаме на нашите читатели един друг поглед към тази тема, във връзка с нови попълнения в нашия дигитален фотоархив. Благодарим на инж. Стефан ДИМИТРОВ – читател, приятел и автор на „Морски вестник“, който се съгласи да направи своя коментар за това, което се вижда на снимките.

За радиоапаратурата на кораб „Рожен“, към 1985 г.

На снимката се вижда предният панел на радиоконзола „Маркони Марин“ (Marconi Marine). Операторът настройва вградения в конзолата морски радиоприемник – „Marconi Apollo“. Очевидно в този случай приемникът е в режим „радиотелефония“ със сравнително новия за това време режим на работа SSB. Познава се по това, че операторът държи микротелефонна гарнитура (телефонна слушалка). SSB, макар и много отдавна познат и известен режим на работа, стана неотменна част от морската апаратура едва от 1 януари, 1982 г. (регулативно, не технически и експлоатационно – в последните два аспекта, той се ползваше и доста преди това време). Това е също много известен морски радиоприемник, произвеждан от 1970 до 1982 г., според източника

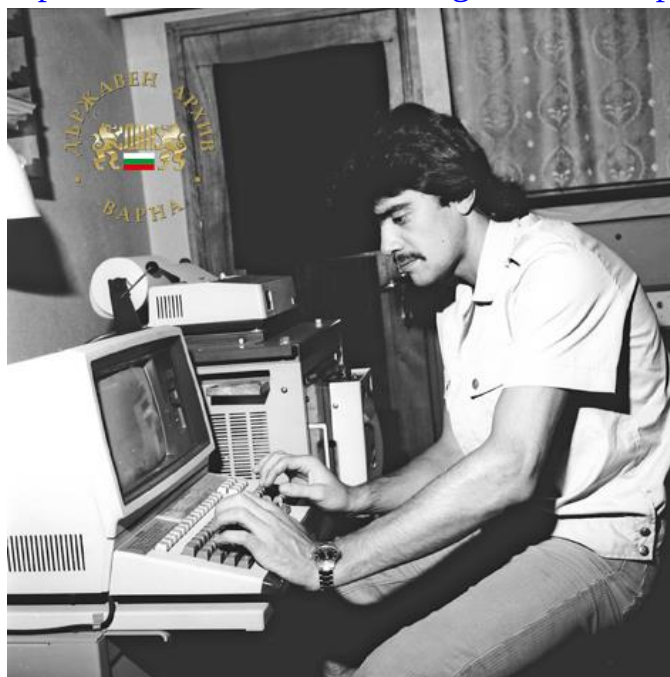
[Http://jproc.ca/britishmarconi/apollo_receiver.html](http://jproc.ca/britishmarconi/apollo_receiver.html) и много други източници, например „Fred Osterman. „Shortwave Receivers past and present“: Communications Receivers 1942-2013”. Там са дадени и техническите подробности. От спецификацията се вижда, че SSB режимът и през 1970 г. е налице. Това е лампов приемник, но има и транзистори, тъй като е точно от ерата на постепенното преминаване на професионалната апаратура от лампова на транзисторна технология и такава с интегрални схеми.

На снимката с двамата оператори се виждат още апаратури – вляво на оператора с радиослушалките се намира прочутият източно-германски морски радиоприемник (фирма RFT –Köpenick –Berlin) от по-старото поколение EKD 300. Слушалките са от комплекта на радиоприемника. За разлика от по-модерния си събрат ЕКД 500, с микропроцесори и много възможности за програмиране, работи в мрежа и т.н., EKD 300 е много по-скромен, но от радиоелектронна гледна точка и от гледна точка на надеждност, той в действителност е много по-добър. За това говори и фактът, че все още има много запазени такива морски радиоприемници и те работят безупречно, а радиолюбителите и колекционерите и в момента дават мило и драго за един такъв, което може да се каже за много малко други по-стари

морски радиоприемници в света. EKD – 300 е проект на 70-те години и е произвеждан до около средата на 80-те години на XX век. На практика, през 80-те години на голяма част от българските кораби, освен другите радиоприемници, имаше и поне по един EKD (EKD 300 или EKD 500 по-късно).

Зад двамата радиооператори се намира главният радиопредавател „Marconi Commandant HS” Main Transmitter .Зад единия оператор, едва забележимо, в долната част на предавателя, се виждат неговите органи за управление и индикация. Подробности например в източника <http://www.radioofficers.com/galleries/fort-perch-museum/attachment/mi1>.

На снимката старши операторът работи на телекс, с изключително модерния за 1985 г. „INMARSAT”. В действителност официално система „INMARSAT” стартира реална работа през 1982 г. (имаше комуникации и през 1981 г.). Това беше с т.н. „Стандарт А”. INMARSAT нарича своите различни видове станции и услуги „стандарти”. Например „Стандарт А”, „Стандарт С”. Показаната на снимката станция на кораба е производство на японската фирма JRC, от типа „Стандарт А”. По отношение на комуникацията, този стандарт дефинира аналогови станции. Показаната станция е аналогова, от типа JUE 35 или JUE45. Има телекс и телефон, а също може да се включва факс. С допълнителна апаратура са възможни и други услуги. По отношение на управлението тя има цифрова част. До 1 януари 2007 г., когато преустанови

своята дейност след 25 годишна „служба“, стандартът „А“ беше и част от GMDSS. Подробности могат да се прочетат в страниците на INMARSAT и JRC.

За радиоапаратурата на „Вежен“, към 1977 г.

Общо апаратурата (радиоконзолата) е сбор от такава на различни европейски производители, а цялата конзола може да е носила името на HAGENUK или FULDA EXPRESS (Frankenfels) и дори SAIT.

Отляво на часовника на конзолата има два предавателя - точно над ръката на радиста. Вдясно е предавателят на средни вълни (изключително важен преди влизане в действие на GMDSS). Той има мощност 200 W. Вляво (където са бележките) е предавателят на KB. Той се разпознава и по голямата ръчка, вляво, горе. На практика двата предавателя са в обща компоновка на главен предавател EMGK на SAIT, модел 1971 г.

В центъра е радиоприемник SAIT („розата“, „тортата“), за който много е говорено - това е фамозният радиоприемник E566, за който вече има публикации в „Морски вестник“. От двете страни на часовника има две ръчки - те са управляващите на антенния комутатор за превключване на различни антени.

Разбира се, има и други подробности, като предавателят вдясно, и аварийния приемник, но за да не става досадно, трябва само да се каже, че

цялата конзола е много качествена, много стабилно изработена и без технически компромиси. Радиотехническите параметри, дори за времето до 1980 г. са много високи. Произведена е до последната гайка в Европа.

Инж. Стефан ДИМИТРОВ

Снимките са от Фонд 616 „Държавно предприятие „Българска фотография“ – Варна“ на Държавен архив - Варна